

Pääkirjoitus HANNU PARTANEN

Kaikille oikeus luonnon kokemiseen

Järjestömme 16. kesäpäivät antoivat Levitunturin huipulta julistuksen Jokaiselle oikeus luonnon kokemiseen. Julistus kumpuaa kesäpäivien yleisimmästä Luonnon rakkaus – ihmisen rikkaus. Sen ajankohtaisuutta tähdentävät jatkuva kaupungistuminen ja arkielämän teknistyminen.

Julistus jatkaa järjestön laaja-alaista ikään- tymispoliittista pohdiskelua. Näkökulma vain on tällä kertaa uusi ja ehkä yllättäväkin. Tosin ikäihmisten suhdetta luontoon ja ympäristöön käsiteltiin jo järjestön ikään- tymispoliittisessa asiakirjassa., joka hyväk- syttiin vuonna 2003.

Oikeus luonnon kokemisen kuuluu kai- kille, myös jokaiselle eläkeläiselle. Henki- lön ikä, kunto, toimintakyky tai esimer- kiksi asuintapa eivät saa estää tätä hyvän elämän keskeisen perusedellytyksen toteu- tumista. Luontokokemusten tavat ja tasot voivat tietysti vaihdella ihmisten toiveiden ja toimintakyvyn mukaan. Oleellista on, että ihminen voi kaikissa elämänavaiheis- saan säilyttää yhteyden luontoon ja kokea olevansa osa suurempaa kokonaisuutta.

Kymmenillä tuhansilla suomalaisilla van- huksilla ei nykyään ole oikeutta luonnon kokemiseen. Erityisen heikossa asemassa ovat ne vanhuksat, joiden toimintakyky on merkittävästi huonontunut. Heille yhtey- den säilyminen luontoon edellyttää toisen ihmisen, joko läheisen tai ammattihenkilön apua. Ongelma on todellinen monille kotonaan eläville ja suorastaan huutava erilai- sissa laitoksissa eläville vanhuksille.

Vallitsevat hoitokäytännöt vanhusten avo- ja laitoshoidossa tyypistävät ihmisen liian usein pelkäksi paketiksi, jolle vaivoin annea- taan välttämättömän perushoito. Yhteys toi- siin ihmisiin, ympäristöön ja luontoon on karsittu minimiin tai katkaistu kokonaan. Retket luontoon, ulkoiluttaminen pihapii- rissä, parvekkeelle vienti tai ikkunan eteen nostaminen eivät mahdu enää normaaliin hoitoarkeen. Samalla kasvit, kukat ja muut luonnon elementit on karsittu ympäriltä lii- an työläin. Näin luonnon monitahoiset virikkeet ja niistä saatava voima, mielen- rauha ja elämisen ilo jäävät kokematta. Hoiva on muuttunut luonnottomaksi. Viri- keiden puutteesta kielii mielialalääkkeiden käytön jatkuva kasvu ikäihmisten keskuu-

nessa..

Kuntien tarjoama vanhusten kotipalvelun määrä ei ole vielä saavuttanut 1990- luvun lamaa edeltänyttä tasoa, vaikka lai- toshoitoa on voimakkaasti supistettu ja van- husten kotona asumisen edistäminen on vanhusten huollon ykköstavoite. Laaja-ala- inen apu kodinhoitoon on tyypistetty useis- sa kunnissa säästösyistä pelkäksi kotisai- raanhoidoksi. Sen vuoksi vanhusten on vai- kea saada apua välttämättömiin kodin perus- askareisiin sekä liikkumiseen ja asioimiseen kodin ulkopuolella. Yksipuolinen kotisai- raanhoidon korostaminen rajaa helposti vanhusten arjen toimintaa ja estää luonte- vaa yhteydenpitoa ympäröivään maailmaan. Pahimmillaan vanhus tulee eristetyksi vuo- sia jatkuvaan yksinäisyyteen kerrostalon pieneen lounkuun. Tällöin koti muuttua etäsairaalaksi ja apua tarvitseva aktiivinen vanhus passiiviseksi potilaaksi.

Syitä vanhustenhoidon huonolle tolalle löytyy sekä hoivatyötä ohjaavista arvoista ja niiden perustana olevasta kapeasta ihmis- kuvasta että vanhustenhoidon heikoista resursseista. Kesäpäivä julistuksessa vaa- dimme, että oikeus luonnon kokemiseen on kirjattava ikäihmisten hoitoa ja palvelua koskevaan laatusuosituksen ja siitä on teh- tävä jokapäiväistä hoitokäytäntöä. Tämä edellyttää lisää rahaa vanhustenhoidon. Kiireellisin asia on poistaa tiedossa oleva henkilöstön määrän vaje vanhustenhoidossa ja panostaa henkilöstön koulutukseen ja jaksamiseen. Vastuu on valtiolla ja kun- nilla.

Vanhustenhoidon laadun seurannan ja kehittämisen tulee olla myös osa kuntien vanhusneuvostojen ja eläkeläis- ja vanhus- järjestöjen toimintaa. Järjestöillä voisi olla myös oma, nykyistä aktiivisempi rooli esi- merkiksi apua tarvitsevien vanhusten ulkoil- luttamisessa.

Eläkeläisten keskinäisen sosiaalisen vuo- rovaikutuksen rakentaminen ja monimuo- toinen ylläpitäminen on järjestömme vah- vaa arkea. Vanhusten luontoyhteyden tie- toinen säilyttäminen ja edistäminen sovel- tuu hyvin osaksi yhdistysten ystävöi- mintaa.

Eläkeläiset ry:n kesäpäivä julistus jul- kaistaan lehdessemme kokonaan viereisel- lä palstalla.

Suven iloista nauttimaan

Järjestötyömme kevään toimintakauden kruunasi 16. kesäpäivät Kittilän Levillä. Säiden haltiat suosivat meitä ja sääsket pysyivät loitolla. Juuri kesään puhejennut Lapin luonto jylhine tunturimaisemineen tarjosi ennen kokemattomat puitteet jouk- kotapahtumallemme. Värikäs, monipuoli- nen ja tasokas kulttuuriohjelma yhdessä järjestöväen iloisen seurannan kanssa tuotti vahvoja elämyksiä ja myönteisiä koke- muksia. Kiitos kaikille yli 4000 :lle tapah- tuman osanottajalle. Kesäpäivämme oli menestys.

Kevään toimintakausi on sisältänyt pal- jon yhteistä tekemistä ja erilaista puurta- mista järjestön kaikilla tasoilla. Keskeisi- sen perustyön erilaisine kerhoineen ja tapahtumineen ovat tehneet järjestön jäse- net omissa paikallisyhdistyksissään. Kiitos kaikille jäsenille. Toivottavasti yhdessä toi- mminen on ollut monin tavoin palkitsevaa.

Ministeriössä valmistellaan parhaillaan valtion ensi vuoden budjettia. Kevään aktii- visesta edunvalvontatyöstä huolimatta on ennakoitavissa, että eläkeläisjärjestöjen yhteiset oikeudet vaatimukset eläkkeiden ostovoiman parantamiseksi eivät tuota itses-

tään tulosta. Heti alkusyksystä tarvitaan päättäväisyyttä ja yhteistä voimaa eläke- läisten etujen puolustamiseen ja ajami- seen.

Nyt on aika nauttia suven monenlaisista iloista. Luonnon kauneudesta ja sen run- saista antimista, auringon lämmöstä, per- heestä, suvusta ja ystävistä. Monet yhdis- tyksemme tarjoavat myös kesäisiä toimin- nan mahdollisuuksia. Kesä on voimien keräämisen aikaa.

Kesäpäivä julistus

Jokaiselle oikeus luonnon kokemiseen

Luonto on ihmiselle antelias, mutta se vaa- tii nöyryyttä. Ihmisen ja luonnon tasapaino perustuu luonnon ehtojen tunnistamiseen ja kunnioittamiseen. Luonto on peili, jonka kautta voimme tarkastella omaa ja yhtei- sömme vointia. Kun luonto voi hyvin, on ihmiselläkin mahdollisuus hyvinvointiin.

Kaupungistuminen ja arkielämän teknisty- minen korostavat entisestäänkin ihmisen ja luonnon yhteyden merkitystä. Luonto antaa virikkeitä, voimia ja mielenrauhaa ja tarjo- aa mahdollisuuden elämyksiin ja vahvoihin tunteisiin.

Jokaisella ihmisellä tulee olla oikeus luon- non kokemiseen. Sitä on kunnioitettava myös vanhusten palvelu- ja hoitojärjestelmissä. Periaate on kirjattava ikäihmisten hoitoa ja palveluja koskevaan laatusuosituksen ja sii- tä on tehtävä jokapäiväistä hoitokäytäntöä.

Kaikkia yhteiskunnallisia päätöksiä on arvioitava myös ikään- tymispolitiikan näkö-

kulmasta: niin laajakantoisten yhteiskunta- poliittisten linjausten kuin yksittäisten konk- reettisten ratkaisujenkin vaikuttavuus ikäih- misten arkeen on arvioitava ennen päätök- sentekoa.

Yhteiskunnan päättäjillä on aina vaihtoeh- toja. Vaihtoehdoista on valittava ne, jotka tukevat ja lisäävät ikäihmisten hyvinvointia ja elämän laatua. Ikäihmisille myönteiset rat- kaisut ovat poikkeuksetta myönteisiä myös muille sukupolville. Taloudelliset tekijät ja voitontavoittelu eivät saa sivuuttaa ihmisten perustarpeita.

Hyvä yhteiskunta- ja ikään- tymispolitiikka nojaa kestäväen kehityksen periaatteisiin. Toteutettavien ratkaisujen tulee olla ekolo- gisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti tasapai- noisia ja ajallisesti kestäviä. Niiden tulee vahvistaa sukupolvien välistä yhteisvastuu- ta.

Levillä 15.6.2005

Valokuvauskilpailu kesäpäivistä

Eläkeläinen-lehti on julistanut valokuvauskilpailun Eläkeläiset ry:n 16. kesäpäivistä Kittilässä.

Kilpailussa on kaksi teema, jotka ovat samalla erillisiä kilpailusar- joja:

1) Ihminen kesäpäivätapahtumien keskellä

2) Levin luonto ja ympäristö

Kilpailukuvat pitää toimittaa Eläkeläinen-lehteen osoitteella **Mecheli- ninkatu 20 A 1, Helsinki 00100** 15.8.2005 mennessä suljetussa kirje- kuoreessa. Kuviksi riittävät ns. kymppikuvat. Digitaalista aineistoa ei hyväksytä kilpailuun, ei myöskään omia tulosteita.

Kuoreen pitää kirjoittaa sana ”Valokuvauskilpailu” ja oma nimimerkki. Kirjekuoreen pitää yhdessä kuvien kanssa sulkea kirje, jossa on nimimerkin oikea nimi sekä tarkat osoite- ja yhteystiedot.

Kirjeestä tulee ilmetä, kumpaan sarjaan kuvat on tarkoitettu. Sama kilpailija voi osallistua molempiin sarjoihin, mutta kuvat on silloin joko lähetettävä eri kirjeissä tai muuten eroteltava riittävän selvästi. Epäselvissä tapauk- sissa sarjan valitsee kilpailun raati.

Kilpailukuvat arvioi 5-henkinen raati, johon kuuluu lehden toimituksen lisäksi edustaja toimitusneuvostosta ja kaksi asiantuntijajäsentä. Tulokset julkaistaan marraskuun lehdessä 7/2005.

Kilpailukuvia ei palauteta. Eläkeläiset ry varaa oikeuden käyttää niitä korvauksetta omissa julkaisuissaan.

Eläkeläinen-lehti
Toimitus

TOIMISTON AUKIOLO KESÄN AIKANA

Eläkeläiset ry:n toimisto on kiinni lakisäateisten vuosilomien vuoksi ajalla 4.-31.7. 2005

Hyvää kesää!
Eläkeläiset ry